

40 ՓԲ.

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐ

40 ՓԲ.

Ազգային, Քաղաքական, Բանասիրական եւ Երգիծաբանական

ՏՆՕՐԷՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՏԵՕԲՄԵԺԵԱՆ

Հասցէ, Գլխաւիա Նորատուհնեան խան

ԺԲ. Տարի Թիւ 38

ՇԱԲԱԹ

27 Mars, 1899

ԲՈՎԱՆ ԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ամուսնական տուամ մը:

ՀԱԶԱՐ — Ընթերցողներու:

1. ՇԱԹԻՆԱՆ — Գարգամ Նորավայ — անհաւատարմը:

Վ. ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ — Ծիծաղաշարժ գիւտեր:

ՅԱԿՈՒ ՏԵՐ ՅԱԿՈՒՆԱՆ — Թատրերգու իւն — ինն ու նորը:

Ն. ԶԵՐԱԼԵՔՃԵԱՆ — Մարգրիտ հանրմին սիրահարեալ տղան:

* * * — Նկարներ:

Ծաղիկի ներազիրները:

Ազգային լուրեր:

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ՏՈՒՄ ՄԸ

Անցեալ ուրբաթ օր Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ, մանկամարդ կին մը, ձեռքը թղթիկ մը բռնած՝ կը խնդրէր բարազանէ մը որ Դատաստանական Խորհուրդին դումարուած սենեակը առաջնորդէ զինքը: Զեռքի թուղթը կոշնաղիր մըն էր, զոր Դատաստանական Խորհուրդը զրկած էր իրեն՝ ներկայանալու համար նոյն օրուան նիստին: Հայաշատ թաղի մը Ազգ. վարժարանին ուսուցչուհին էր այդ մանկամարդ կինը՝ որ երեք տարիէ ի վեր իր ամուսնէն բաժնուած կ'ապրէր: Յիշենք անցողիկ թէ Դատաստանական Խորհուրդի գործառնութիւնները գրեթէ մըշտ փոխանորդարանին չորս պատերուն մէջ կը մնան, չատեր կան որ նոյն խի Դատաստանական Խոր-

հուրդի մը գոյութեանը վրայ կը տարակուսին, ըսենք սակայն, ճշմարտութիւնը խոստովանելու համար, թէ այդ Խորհուրդը ամէն ուրբաթ օր առաջնորդանք կը դումարուի իր քահանայ եւ աշխարհական խառն անդամներովը, որուն կը նախագահէ Պատրիարքական Փոխանորդ Սըրբազանը:

Որոշեալ ժամուն այրաթող վարժուհին կը հրաւիրուի ժողովին եւ իր ամուսնէն բաժնուած ըլլալուն պատճառները կը հարցուի իրեն. խեղճ կինը այնքան յուզուած է որ բառերը կը թափ-թըփին բերնէն, աւելի կուլայ քան թէ կը խօսի: Ահա եղեղութիւնը:

Վեց տարի առաջ տակաւին 16 տարեկան անխորճ աղջիկ՝ կ'ամուսնանայ Ա. անուն ոսկերիչի մը հետ, ամուսնութենէն քանի մը ամիս վերջը անտանելի կ'ըլլայ իր ամուսնոյն ընթացքը, բայց կը համա-կերպի անոր ամէն քմահաճոյքներուն, երեք տարի շարունակ յանուն ընտանեկան պատուոյն կը համբերէ անոր ամէն անարգանքներուն, եւ սակայն գեղեցիկ առաւօտ մը Պարսն Ա իր կնոջ բոլոր գոհարեղէնները դրպանած կը մեկնի առնէն, երեսի վրայ թողնելով խեղճ կինը, երկու տարուան զաւակով մը, յղի միանգամայն եւ գրեթէ մերկ ու անօթի: Զյուսահատիւ խեղճ կինը, կիրակի առաւօտ մը Աստուածամօր պատկերին առջեւ ըլլով իր մամիկը կը վառէ, անոր օգնութիւնը կը հայցէ, կը սրբէ աչքերը եւ կը դիմէ Թագ. Խորհրդարան, կը պատմէ իրողութիւնը եւ վարժարանին մէջ պաշտօն մը կը խնդրէ իր աւօրեայ ապրուստը հայթայթելու համար. կ'ընդունուի խնդիրը եւ հե-

տեւեալ օրն իսկ կը ձեռնարկէ պաշտօնին: Մէկ քանի ամիս վերջը երկրորդ զաւակն ալ աշխարհ կուգայ՝ ա՛յլ իր բոլոր սէրն ու գորովայդ երկու զաւակներուն կը նուիրէր և լսելով որ իր ապերախտ ամուսինը՝ արտասահմանի մէջ՝ լսելով և շուայտ կեանք մը կ'անցնէ, կ'ուխտէ անգամ մըն ալ անոր անունը շարք: Միւս կողմէ, վարժարանի հոգաբարձու թիւնը՝ գոհ է անոր խղճամիտ պաշտօնավարութենէն, աշակերտուհիները հոգւով չափ կը սիրեն զինքը և թաղեցին կը յարգէ զայն իր անբասիր վարքին համար: Այսպէս կ'անցնին երկու ամիսով տարիներ: Այս անգամ անխիղճ ամուսինը՝ իր բոլոր ունեցածը վատնած՝ կուգայ Պոլիս և ա՛մէն միջոց ի գործ կը դնէ որպէս զի իր կինը, այդ վարժուհին, վարժարանէն հրաժարեցուցուի, քանի որ իրմէ՝ ամուսնէն, բաժնուած կ'ապրի: Թաղական խորհուրդը իրաւամբ չուզեր տեղի տալ Ա.ի անիրաւ պահանջումներուն քանի որ վարժուհին իր երկամեայ արդիւնաւոր պաշտօնավարութեամբը և պարկեշտ վարքովը թէ խորհուրդին և թէ բոլոր թաղեցիներուն համակրանայ արժանի եղած է: Իրաց այս վիճակը ահա տեղեկագրուած է Պատրիարքարան որ յանձնուած է Դատաստանական խորհուրդին նկատմութեանը:

Կ'սպասենք Դատաստանական խորհուրդին այս մասին տալիք որոշմանը, խնդիրը իր մանրամասնութեամբը հաղորդելու համար Ծաղիկի ընթերցողներուն:

Ը Ն Ք Ե Ր Ց Ո Ղ Ն Ե Ր Ո Ւ Ս

Համեստափայլ Օրիորդ Վառվառ Փ.ի հետ ունեցած արջօրագրաբարձ տաթիւ Զեր համերատարութիւնը չարաչար գործածելու համար ներողութիւն խնդրելով, շորհակալութիւն կը յայտնեմ Զեր այն հաճոյակատարութեան համար, որով անտրուանջ զուխնիդ մեր տրամագրութեան տակ գրիք վասն արդուհման:

Բայց ի՞նչ ընէի. գիտէք արդէն թէ ճիւղանքէս մէկ երկու տող՝ վերնագրին տակ սրտանեկութեան քանի մը ափսոսանք խեղճի մը կը պատմէի իր առանց ինքնակենսագրողի մը հովերը առնելու, եւ հաջան տեսայ թէ նազելափայլ հաջան մը առանց կապելու իր փաջան կը յանդգնի սպառնալ սրունքիս, ի սէր մարմնական անբողջութեան, պարտաւորութիւն համարեցի գաւազանիկով չոյել անոր քիթն ու բերանը, ուրկէ հոսածները հանրային առողջութեան հետ անհաշտ են:

Կը խոստովանիմ թէ օրիորդի մը հետ վարուելու համար առաւել փափկութիւն՝ նուազ խստութիւն, առաւել յարգութիւն՝ նուազ բարկութիւն անհրաժեշտ է,

Բայց դուք ալ խոստովանեցէ՛ք թէ այս փափկասուն Օրիորդ Վառվառը ա՛յլ անտանելի եղաւ մոխի ընել տալով իր խաղի բթամտութեան միացուցած լազի շատախօսութիւնը՝ որ թէեւ կ'ազի պէս շուտ յօդս կը ցնդէր, բայց հազի ենթարկուելու վտանգն ալ կար, զոր պէտք չէ անախտել:

Գիտեմ, պիտի ստարկէք «այ օղուէ, տեսար որ այդ ջլղիկը իր աստիճանը հասկցուց. խնդը խեղճ գնելով պատասխան տուիր» իրաւունք ունիք... Բայց ամենախորին յարգանքը դիմել կուտամ թէ, մարդ շատ անգամ ո՛չ միայն իրմէ տարբեր գասակարգի պատկանող անձանց հետ գործ կ'ունենայ, այլ նաեւ տարբեր ցեղէ արտաքիններու հետ ալ կ'ստիպուի վիճարանիլ, եթէ ոչ բաւերով գէթ քարերով: Օրինակներ տալ հարկ չկայ, մանաւանդ որ փառք Տիրոջ առատութիւն կայ գրատառական եւ անասնական ցեղի մասին (ականջը խօսի Վ. Փ.ին):

Հիմայ Վ. Փ.ի յանձնարարած ագարակը գնած ըլլալով մեր վիճարանութիւնը կը փակեմ զբաղելու համար կովերով եւ խոզերով, որոնց հետ վարուելու մասին խաղ չեմ, քանի որ 3—1 չարաթէ ի վեր անոնց ներկայացուցչին հետ յարաբերութեան մէջ էի Ծաղիկի միջոցաւ:

Աւելորդ չէ սակայն կէտ մը ճշգրէլ Վ. Փ. կ'իմացնէր ագարակի անասնոց թիւը, բայց սխալ է, վասն զի ձեռքովս մէկիկ մէկիկ համրելով գոայ, բիւր գառնուկ, եւ բիւր (Վ. Փ. չի հասկնալ) կով եւ բիւր գոմէշ, եւ բիւր հաւ, եւ բիւր աքթօր (ա՛յնջը խօսի Պաղտիկին) եւ բիւր ուղտ՝ որոյ վահանածեւ կուրծքին վայելէ փառք յաւիտեանս ամեն:

ՀԱՂԱՐ

ԱՆ Հ Ա Ի Ա Տ Ա Ր Ի Մ Ը

(Ն Ո Ր Ա Վ Է Պ)

Ա.

Փետրուարի օր մը, մեր սենեկին մէկ կարասին գարանին մէջ Մարթային ուղղուած նամակ մը գտայ, մուշտագոյն ընտիր թուղթը կը կրէր գերկումնի մը թաղը եւ ստորագրուած էր ժիւլիէն տը Պրիէն:

Այդ գիւտը անհաճոյ թուեցաւ ինծի, եւ յիշեցի իսկոյն ինչ որ ըստա՛հ էր կիներու անհաւատարմութեան վրայ:

Բացի կապոյտ այծեմաշկէ չինուած թղթապանակը ուր կ'ինո կը պահէի իր թղթակցութիւնները եւ կատաղի նայուածք մը ձգեցի անոնց վրայ:

Սակայն նոյն իրիկունն իսկ ցրտեցան բոլոր կատկածներս, երբ կ'ինո, սովորականին նման, ժպտերես ու շնորհալի, մանկական շարժումով մը իր ճակատը կը ներկայացնէր ինծի:

— Կը ճանչնաս ժիւլիէն տը Պրիէն անուն մէկը, հարցուց ինծի:

— Պրիէն... ո՞վ է սակայն:

— Ընտանեացս մէկ հին բարեկամն էր, բայց յոյժ

անկարեւոր, յարեց Մարթա երկնցնելով ինծի մեղադրած նամակս:

Առի զայն:

Բայց սեղանը պատրաստ էր եւ որովհետեւ շատ անօթի էինք, չխորհեցանք ալ ժխտելնին վրայ:

Բ.

Երբ աշխատութեան սեղանիս առջեւ առանձնացայ, բացի նամակը որ այնքան կը շահագրգռէր զիս Գրեւած է Ռ. . . Էն ուր ժխտելն իր զինուորական ծառայութեան տարին կը լրացնէր, ահա կարգացածս:

«Սիրեցեալ տիկին.

«Դուք ինծի այնքան յաճախ եւ այնքան արգասահանող բարութիւն մը ցուցած էք, որ այսօր չեմ վաւերանիր սրտիս վիշտը ձեզ վատահեղու: Մոռացիմ աւելի ամենամոտեւոր բարեկամներէն մէկն էք դուք եւ «միշտ բարեք ուզած էք ինձ համար: Այս կրկին տխուր զուտով պիտի դատապարտէք զիս, ինչպէս որ արդէն դատապարտած էք, տակաւին անոր վրայ զձե խօսեցուս համար:

«Կիները, իրենց գրութեան մէջ կը գտնեն բան «մը որ հանգարտեցնէ ամենախուփեալ սրտերը, շատեր՝ հոս նշանակուած կը թուին իրր քաւիչ ուրիշներու երգչանկութեան: Անխելքութիւն է արտնջալը, բայց «կեանքը որ որքաւ ըրած է զիս, շատ քիչ չփացուցած է զիս:

«Օր մը, ձեր տան մէջ հանդիպեցայ Անժէլին եւ «այդ օրը զգացի որ կը սիրեմ, գորովի դէմ խոտացած «սիրտս փարեցաւ այս այնքան գեղեցիկ աղջկան: Եւ «զգացի անպատում ուրախութիւն մը, նման այն տը- «կար տունկերուն որոնք արեւու երեսը կը տեսնեն: Դուք «գիտէիք ասոնք, դուք, միակ բարեկամուհւոյս մոտեւոր «խորհրդակիցը, կը յիշէք հարկաւ որ նշանուեցանք քիչ «ժամանակ ետքը:»

«Բայց արդ որ հեռու կ'ապրիմ, մոռցուեցայ առ «շուշտ անկէ, անցաւ ամէն բան, սակայն միշտ ես սըր- «տիս մէջ, անջնջելի պահած եմ յիշատակն երջանիկ ժամե- «րու որոնք ոչ եւս են:»

«Բայց խեղդ դարձայ ու վիշտը զիս կը հիւանդացնէ: «Դուք որ այնքան լաւ կը ճանչնաք Անժէլը, ըսէք ինծի «թէ, առաջուան Անժէլն է եւ կը վշտակըր՞ իր հոգին «իմ բացակայութեանս պատճառաւ, Աշխարհիկ կենաց «այն հոսանքին մէջ որ զինքը կը քշէ, ըսէք ինծի թէ «պահած է սրտին մէջ յստակ երկնից անկեան նման տ- «մենուն անմատչելի տեղ մը՝ ուր յիշատակս կ'ապրի:

«Ըսէք ինծի ասոնք, որովհետեւ առանձնութեանս «մէջ չը ստեղծուի եւ կը դողամ տկամայ:»

«Մնայք բարեաւ, տիկին: Խոստացած էիք ինծի, «վատա՞ ու կարեկից բարեկամուհի մը ըլլալը: Յարգանք ու «երախտագիտութիւն կը տածեմ ձեզի համար:»

«ԺԻՒԼԻԷՆ ՏՐ ՊՐԻԷՆ:»

Նամակը կարդալէս ետքը, յիշեցի կնոջս խօսքը.

«—Անկարեւոր բան մըն է սա . . .»

Ահաւասիկ ինչ որ գտած էր ան որակելու համար այս դժբաղդ տղան:

Եւ անհունապէս տխրեցայ:

Նկատեցի որ Մարթա՝ կենացս փոքրիկ ընկերուհին սիրտ չունէր:

Գ.

Քանի մը ամիս եր անցան, ժխտելն մեռաւ իր բա- «րեկամներէն մէկէն քաղցի այս պարզ սոյլ յուզիչ պատ- «մութեան յետագայ մանրամասնութիւնները:

1997 նոյեմբ. 12ին ժխտելն կը մեկնէր դէպ Ռ. . . ուր պարտէր լրացնել իր զինուորական ծառայութեան չրջանը: Անժէլ Ծոփ, իր նշանածը՝ եւ տիկ. Ծոփ, իրեն կ'ընկերանային: Աղջիկը ուզած էր ինքն իսկ տեղաւոր- «յընել զայն, եւ իր իսկ ձեռքերով շտկել այն սենեակը ուր պիտի բնակէր իր սիրականը:

—Այսպէս, ըսաւ աղջիկը, ձեր շուրջը դռնուած ա- «մէն բան իմ մէկ յիշատակս պիտի ըլլայ: Կաւ սիրեցէք զանոնք, Այս տարուան մէջ երբ ամէն գիշեր հոս գաք, աւելի յարմար պիտի ըլլայ վրաս մտածելը: Խեղճ բա- «րեկամ, որքան պիտի տառապիք արդեօք մեզմէ հեռու: Բայց արձակուրդներ պիտի ունենաք, այնպէս չէ՞: Ու անկէ զատ, մենք ալ պիտի գանք քեզ տեսնել: Զպիտի մոռնաք զիս այս երկար ամիսներուն մէջ, այնքան պիտի խորհիմք ու վրադ ա՛հ ժխտելն:

Հեծեծանքներով բնդմիջուած տխուր ու երկայն համրոյրէ մը ետք, բաժնուեցան իրարմէ:

Պզտիկ դերկոմը սկսաւ իր նոր արհեստը, որուն պահանջած գործունէութիւնը, իր մեղամաղձութիւնը մասամբ կը ջրուէր:

Ամէն առտու զանազան գրերով պահարաններ պա- «րունակող սուրհանդակի պայուսակին մէջ, միշտ կար ի- «րեն համար, տփգոյն կապոյտ պահարան մը ոսկեզօծ կնիքով եւ որ արեւածաղիկ հոտ մը կը բուրէր:

Օր մը սակայն, պզտիկ դերկոմին կապոյտ նա- «մակը չեկաւ: Իրիկունան սուրհանդակն ալ բան մը չբե- «րաւ:

Երբ ժխտելն իր տունը դարձաւ, կարգաց նա- «մակները, զիտեց ընդ երկար նշանածին լուսանկարը, բայց երբ ժամը իննին, յուրտին ու գիշերուան մէջ, զօրանոց կ'երթար իր ապագայ երջանկութեան մասին կասկածներ ծագեցան մտքին մէջ:

Այն օրէն սկսեալ, Բարիզէն լուրերը անկանոնաբար կուգային եւ Անժէլի նամակները չէին բուրբուր ալ բացա- «կայներու այնքան սիրելի, սիրոյ անուշահոտութիւնը:

Անգուլթ աղջկան նամակները հեազհետէ ցանցառ- «յան եւ մետրուարի մէջտեղերը բոլորովին դադարեցան:

Այն աստիճանին էր ահա որ խեղճ տղան գրած էր կնոջ իր ալտասուալից նամակը:

Եւ այն ատեն անկումը կատարեալ եղաւ, ժխտելն սկսաւ օր օրի մաշիլը մեծը նուազեցաւ. բայց չէր ուզեր վրիպիլ զինուորի համեստ պարտականութենէն եւ իր հիւանդութիւնը վրան չէր առներ:

Մայիսի օր մը սակայն, գնացքի մը պահուն, պար- «տաւորեցաւ կենալ ու ժամապառ հագուստը կը դողար իր նիհար անդամներուն վրայ: Կասք նստեցուցին, տես- «դէն համակ սարսուռն:

Նրբէք այսչափ լքուած, հողիով ու մարմնով այսչափ հիւանդ եւ այսքան թշուառ զգացած չէր ինքզինքը։
Ու այն ատեն բոլոր քաջասրտութիւնը աներեւու թացաւ եւ իր տղայութենէն ի վեր, թերեւս առաջին անգամ ըլլալով, լացաւ . . .

Հրամանատարին արտօնութեամբ հիւանդանոց վտարագրուեցաւ։

Ժիւլիէնի վիճակը արագօրէն ծանրացաւ։ Տենդը չէր թողարդ զինքը։ Ամբողջ օրեր կը գառանցէր։ Եւ բոլոր այն անհասկնալի բաւերուն մէջ որ կ'արտասանէր, անուն մը միայն անուն մը յատկօրէն կը մեկնէր իր տոգոյն շրթունքներէն։

— Անժէ՛լ . . . Անժէ՛լ . . .

Նրբ ճանաչողութիւնը կը վերստանար, խոշոր արցունքներ կը սահէին իր նիհար այտերն ի վար։

Տնօրէնը, որ իրմով կը շահագորգուէր, կուգար շատ անգամ անոր վիճակը հասկնալու։

— Ե, Պրիէն, խեղճ պզտիկ . . . կը ճանչնա՞ք զիս . . . օն, բան մը չէ, պիտի բժշկենք զձեզ . . . մի նեղէք ինքզինք՝ իդ, ուղածնիդ պիտի ունենաք . . . ցտեսութիւն, շուտով . . . Երբ օգը առնայ, ոտքի պիտի ելլաք։

Տնօրէնը ծռեցաւ գէպ ի հիւանդասպահն։

— Պատուէրներուն համեմատ պիտի տեսնէք Գէնը, ձիւ տենդ մ'ունի։ Պէտք չէ որ մարմնոյն վրայէն փէնական թթւութեամբ ջրոյ մէջ թաթխուած բարձրիկները հանէ։ Ծնողքը կանչել պիտի տամ հիմա։

— Ծնողք չունի, պարոն տնօրէն։

— Խեղճ պզտիկ . . .

Տենդը երեւան ելած էր եւ Ժիւլիէնի աւերուն մարմինը վրայ սարսափելի յառաջդիմութիւններ կ'ընէր։

Հակառակ հրամանատարին ամէն խնամքներուն, որ թերեւս նախադգացած էր այս տղան արտին մէջ եղած մէկ քառի հիւանդութիւնը արեց։

Քանի մը շաբաթ ետքը Սէնթ-Օիլիսթէնի սրահին 17 թիւ սենեակին մէջ, պզտիկ Պրիէն գերկամը կը ննջէր աւյաւէտ։

Թաղեցին զայն սովորական արարողութեամբ, իր ընկերները կը հետեւէին դագաղին, զէնքը թեւերուն տակ։ Շատերը կուլային։

Դ.

Իմացած էի ատենք եւ թօթափելու համար այս տըխուր յիշատակին կսկծալի մեղմացման թիւնը — որովհետեւ այս պատահարը կը յիշեցնէր ինձ ուրիշ սէր նմանօրինակ շատ մը պատահարներ — երեկոյթի մը դայի հրաւիրուած էինք կինս եւ ես։

Հոն, Անժէլը ցուցուցին ինձիս։

Սովորական պաշտօններու խումբին մէջ գեղեցիկութեամբ կը ծառագայթէր անիւ իր նախամեծար համարած տաղետը։ Կ'ըսէին «Կ'ըսէին» էր։ Շատ լաւ տեսայ որ իր մայրը, տիկ. Ֆօքը, փնտռելէ առաջ, որ սենեակին մէկ անկիւնը կը մրտափէր, երեսասարգէին ձեռքին մէջ սահեցուց բաց կապտագոյն, սակեղօծ

բանուածքով թաշկինակ մը։

Արեւածաղիի դրդախիչ եւ խիստ սուր հոտ մը կը ծածանէր անոր շուրջը։

. . . Քիչ օր ետքը խմացուցին ինձի որ Կ'ըսէին «Կ'ըսէին» Անժէլի ձեռքը խնդրած էր . . .

Ե.

Հետեւոր գերեզմանատան մէջ ուր կը հանգչիս դու, խեղճ պզտիկ, երէկ, քու մահուանդ փարեգարձի օրը, գերեզմանդ չ'նստեցի, եւ այնքան կանուխ գոցուած այդ սեւ փոսին վրայ, ուր երբեք չ'պիտի գայ ծնրադրել այն՝ զոր դու այնքան սիրեցիր, սիրեցիր մեռնելու ատելձան — երկիւղածութեամբ դրի ես, ես որ դու ընտելեալ ճանչցած, սակեծաղիի տեղոյն ճիւղերն

Թարգմ.

ՀԱՆՐԻ-ԼԵՕՓՈԼՏ ԼԸ ԿՐԱՆ

1. ՇԱԹԻՆԱՆ

ԾԻԾԱՂԱՇԱՐԺ ԳԻԻՏԵՐ

Ապահովագէտ վերնագիրս քիչ մը տարօրինակ պիտի դնէք, բայց եթէ բարեհաճութիւն ունենաք ամբողջ յօդուածս կարդալու, կ'ապահովեմ որ դուք ալ ինձի հետ համամիտ պիտի գտնուիք այս վերնագիրը ընտրած ըլլալու համար։

Արդարեւ կան գիւտեր, որոնք՝ պէտք է խոստովանիլ թէ, հանրութեան մեծ օգուտներ ընձեռած են, բայց միւս կողմէ գիւտեր ալ կան որոնք մեր ծիծաղը շարժելէ դատ բանի մը չեն ծառայեր։

Թուենք ատոնցմէ մէկ քանիները. քիմիագէտ մը որ իր մասնագիտութեան մէջ մեծ անուն հասած է՝ աշխատած եւ յաջողած է գտնել «ծովու ալիքներու մալերակոյթի» վրայ բոցեր արտադրելու միջոցը», որուն համար հնարիչի արտօնագիր մըն ալ առած է. թէպէտ այս հետաքրքրաշարժ գիւտին գործողութեան լուրը չ'առնէր տալիսին, սակայն կը յուսանք որ մօտ ժամանակի մէջ Վոստորի կապոյտ ջուներուն վրայ այդ գիւտեմբ լուսավառութիւններ գիտելու բազմ ունենանք։

Մարդուկ մըն ալ հնարած է «բնական եղունգի տեղ մետաղեայ եղունգ»։ Բնական եղունգը չ'ունեցողները թող հետաքրքրուին այս գիւտին։

Ուրիշ մը «քաղաքով պանիր չ'ընելու միջոցը» դրած է. այս ալ ճաշա՛ր խնդիր է։

Գտնուած է նաեւ սղլանը համեմեղու համար լուրն ու քացախը խառն պարունակող ամաններու նոր գրութիւն» մը, այս ալ հնարիչը թող դորժած է, քանի որ գործածութեան եղանակը քացայայտ կերպով չ'է ճշգրտ։

Հնարուած է գարձեալ «չաքարով կամ ուրիշ համանման նիւթերով չղթաներ չ'ընելու կաղամած մը» այս գիւտին համար ալ մանիկիները պիտի ուրախանան։

Եւ Տըլի որ խառնէն գտած է իր առածի կարգ անցած սա տղերով։

«Բանաստեղծին» ըմպելի մ'է սա սիրական,

Վերգիլի պալտէր, Վոլթերի էր պաշտակա՛ն։

Շատ գոհ պիտի ըլլար իմանալով «խառնէի բաղադրութեան նոր կերպը»։

«Գրողների կրկնաշայտ գրեխ»-ի դիւտը պիտի հիացնէ Մովսէսը եւ Մարտի աւելի դո՛ւ պիտի մեռնէր «հեծե- նախայտով լողարանի գրութիւն»ը լսելով:

Անդրիաքի եւ ամերիկացի կիներն ալ որքան պիտի կտորտին «կանանց չըջագետտը հանգրիմելու կազմած»-ի գիւտին համար եւ նկարիչները որչափ պիտի ցաւին լսելով իրենց գէժ եղած մրցումը—անշուշտ արհեստակցի մը կողմէ—«պատէն կախուելու եւ ստեղծական ազդեցութիւն մը ի գործ դնող նկարներ չինելու միջոց»ով:

Ճարտարագէտ-երկրաչափ մին ալ գործ չունենալուն՝ ելիւ «մաշած գրչածայրերը գրչակալներէն հանելու գործիք» մը հնարել է. ո՛վ գանգատեր էր իրեն այդ յոգնութեան համար:

Յիշենք նաեւ նաւապետներուն համար «սեղանի դանակներուն եւ գրպանի զմեկներուն դիտակ անցնելու միջոց»ը. քսակահատներուն համար «մեքենական գողութեան գործիք»ը. դպրոցական տղաքներուն համար «հօլը լաւ դարձնելու միջոցներուն կառարեւագործում»ը գինովներուն համար «գինովնալու մեքենայ». սուքի կոշտեր ունեցող մարդոց համար «գամերով ամրացած փայտէ սալայտակ»ը եւլն. եւլն. ։ Եւ հոս վերջակէտ մը գնենք, որովհետեւ այս տարօրինակ եւ ծիծաղաշարժ գիւտերուն շարքը երբեք չպիտի աւարտի:

Վ. ԳԱԼԵԱՔՃԵԱՆ

ՀԻՆՆ ՈՒՆՈՐԸ

(Պատերգութիւն մէկ արարով շար. 57 ԹԻԼԷՆ եւ վերջ)

ՏԵՍՐԻ Դ.

(Ուրիշ մէկ քանիներ աղմկով ներս կը մտնեն)

Ամէնքը.—Բարի յաջողութիւն ընկեր, բազդէ բաց է այսօր:

Ա. ԲԺ.—Մէսսիօ պօքու մէսսի... մէ՛ բուռքուս՝ վուզավէ վընիւ իսի...

Աղջիկը (մօր).—մայրիկ նայէ ինչ ալ աղուոր ֆըրանսերէն կը խօսի կոր, պերանդ սիրե՛մ...

Մայրը.—Ձէվդէ՛կ...

Ամէնքը.—(Վալիտէ պիզիմ հոտոտայր պունս՝ մը պաղտըրունը... իսիմ նէ՛ տիր խասղանըն (ամէնուն ալ աչքը աղջկան կը գտնայ)

Մայրը.—Մարտիկ աղա...

Բ. ԲԺ.—Սա մեր Մարտիկ աղան հա՞

—Քա զաւակս վո՛ւակէ կը ճանչնաս.

Գ. ԲԺ.—Վախ Մարտիկ աղա, վա՛խ, վա՛խ չըսես իմ խոս ա՛նպապս էր նէ՛...

Դ. ԲԺ.—Քիտիա տուտու, Մարտիկ աղա չարչըյա տէկիլ միմու.

—Եօ՛ք, Մահուտ փաշատա.

Դ. ԲԺ.—Օղաւիտա չարչի սայիւմովը մու, վա՛կ, վա՛կ, վա՛կ...

Ե. ԲԺ.—Սա մեր Մարտիկ էֆէնտին է հա՞, մե՛ղք, որ սրիկան զարկեր է ատոր, էկէր օր թաքքէին ինծի կանչէիք, տաքը տաքընա կ'աղէկցնէի...

Զ. ԲԺ.—Շիտակը էլմասի պէ՛ս մարդ էր, ինչ մեղքս պահեմ...

Դ. ԲԺ.—Պաէ քառտաւար նազիք տիր Մարտիկ

աղայա սաղլատտորալըմ սունի...

Բ. ԲԺ.—Ըրիթրգ դեղաղլըր ինձ տալու չնորհը կ'ընէ՞ք.

Աղջ.—Հրամանցէ՛ք.

Դ. ԲԺ.—Հիմակ միւսիւ տօքթօռ, մեր սիրելի ընկերները, մէկ կողմ եկէք եւ խորհինք թէ ինչ տալ պէտք է (մէկ տեղ մը կը հաւաքուին).

Ե. ԲԺ.—Տի կռամ պոսմադ տը սուտ է սէնքան կռամ օ տիսաիլէ՛...

Դ. ԲԺ.—Տի կռամ պոսմադ տը սուտ 50 կռամ սույա ցօք տիր պաէ քառտա.

Դ. ԲԺ.—Ճանըմ խենթ է՞ք դուք պոսմաթը ջուրին մէջ լուծակա՞ն է.

Ա. ԲԺ.—Պէ տիսպար մեր բէչէթային խապահաթը ի՞նչ էր:

Բ. ԲԺ.—Վայ խելքերնուդ մէջը ըլլայ ծօ ասոր հանքաջրով խնոն «սուտիւտատ տը մանդար» եւ «ասիտ պօշպօղաղիտաիք» պէտք է.

Զ. ԲԺ.—Ծօ՛ պօշպօղաղը դուն էս.

Բ. ԲԺ.—«Ծօ՛ն դուն էս, որուն էկի հէ՞, կիտի չափ՝ զըն ուղուրըդ, մարդը զէհիլէմիչ կընես անանկ չէ՞, վա՛յ կիտի տօքթօռըդ վա՛յ...

Մայրը.—Ոտկերնիդ ծոխ՝ պաքնեմ տղաքներս, սուտ էդէք տէ՛ զաւալլըն քիչ մը քնանայ...

Ե. ԲԺ.—Մայրիկ հիչ հոգդ մըներ, մնըք կիսենք... տօքթօռ ենք նէ՛.

Դ. ԲԺ.—Սա դեղաղլըր պէտք է տրուի, մէկ օրէն կելլայ օտքի...

Դ.—Պաէ քառտա թուռքյա սէօլէկինիդ քի ալիսա՝ յալիմու.

Բ.—Իլֆօ բուռ սա իւն կրամ սիւֆադ տը դինկ, Յ կռամ ոասին տը սուալօ 2 կրամ սառսախոտ տը բասթէօռ...

Դ.—Եօ՛ք, Եօ՛ք օյլէ օլմաղ, Մարտիկ աղա պիզիմ տիր. (աղմուկէն հիւանդը կ'արթննայ)

Մարտիկ.—Է՛ է՛ է՛յ ամուռա՞ն...

Զ.—Նէ՞,

Ե.—Ի՞նչ,

Բ.—Բօմա՞ն,

Մար.—Քա՛ Շուշան սա լաթըրտըն ի՞նչ է.

—Համմէ հայրիկ, միւսիւ տօքթօռները էկեր քեզի դեղաղլըր կը գրեն

Մար.—Ծօ՛, հէ՛յ պէօյլէ ռէչէթա մը եաղըրըր, նէ՞ տիր լաթըրտընըդ.

Զ.—Օ՛՛՛ Մարտիկ աղա անցած ըլլայ

Ե.—Մարտիկ էֆ. Աստուած թողութիւն տայ

Դ.—Մարտիկ քառտա խալլա՛ կէցէ.

Գ.—Պ. Մարտիկ անցողական լինի.

Բ Մարտիկ աղա քեզի աղէկ ռէչէթա մը գրեցի կիտես եւ քու բարեկամդ մինակ էս եւմ, անիկա տամ տէօտքի էլիր, ամա...

Ա.—Միւսիւ Մարտիկ...

Մարտ.—Օլա՞ն սիդ քիմ սինիդ պէ՛... Մարտիկ աղա, Մարտիկ էֆ., միւսիւ Մարտիկ... Մարտիկ չէ՛

լէպի . . . նէ՞ օլմուշ, չապու՛ւն զուրս ելէք, կիտի պօշ-
պօղաղներ, բարս քաշելու համար հոս են եկեր ինք-
զինքնին ծանօթ կը ծախեն կոր . . .

Աճառք քաշ կիւն տիր քի ածարնըղ . . .

Ամենքը.—Մարտիկ աղա մանք քուկին աղէկու-
թիւնդ կուզենք . . .

—Հայտէ տէ՛ք եղէք սըվկէց չափըններ, սալմնց
աշկերը նայեցէք էօքիւղիւ պէ՛տ աղջկանս կը նային
կոր . . . դո՛ւրս . . . (անկողնէն կը ցատկէ եւ գաւազանը
առնելով հոնդիսած տեղին կը զարնէ).

—Դուրս չափըններ ես բան մըն ալ չունիմ անօթի
մարդիկ.

—Մարտիկ աղա:

—Մարտիկ է՛ք.

—Քիտեղէիսու Մարտիկ.

—Մա . . .

—Տէ՛ք օլուն քէօքէքլէր (ամէնն ալ գուշոս կընէ
ինք ալ կուգայ տեղը կը նստի)

—Եօ՛ք քիչ մը ռահաթ ընեմ պէ՛ . . . Վահան տե-
սա՞ր տանա տօքթօռ ըլլալ կուզէիր . . . հիմակ տեսա՞ր.

Մայրը (աղջկան) քա Շուշան տեսար, ինքը պերնէն
չի փախուց տօքթօրի աղջիկ միտաք տէյի . . . ամա
դուն տանա անոնց պէս «չունալիս կապաճի»ները կուղես.

Աղջ.—Աման մամա դուն ալ հիմակ բարսա բարկա-
ցաւ բան մը ըրաւ տէյի հիմա ամենքն ալ վար գարնենք:
Հայրը.—Եյ տղաս տանա տօքթօռ պիտի ըլլա՞ս:

Վահան.—Ձէ հայրիկ տօքթօր չէ բայց փաստաբան.

Բայրը.—Հիմակ ալ ապուքաթութեան սկսեցիր.

Շուշան.—Ձէ բալա անիկա շատ աղուոր աղուեստ է.

Մայրը.—Բա ապուքաթ պիտոր ըլլաս վայ գլխուդ . . .
լեզուդ պերնիդ մէջ չի խաղար կոր ապուքաթ պիտոր
ըլլաս տէ մարդ պիտոր խարես, չէ տղաս ես քեզի կեղ-
ծաւորութեան մէջ չեմ դներ մեզի ալ ամօթ է քեզի ալ
Աստուծոյ պիլէ կիւճը կերթայ էրբոր տեսայ քի տուն
էրէսպաշտութիւն կընես, անդիէն ասդիէն բարտ չարփմիշ
կընես չէ 'մեղա՛յ չէ', թող չեմ տար . . .

—Մայրիկ.—Ապուքաթ կ'ըսեմ նէ կեղծաւոր չհաս-
կնաս մարդ մը տալիս մը ունենայ նէ անոր հէվալէ
կ'ընէ ան ալ անոր գործը կը տեսնայ, փաստաբանը ամէն
օրէնքները գիտէ, օրէնքով կ'աշխատի որ իրեն պաշտ-
պանալը աղատէ, ետքէն ալ կիտես ինչ կ'առնէ է՛ն քիչը
15—20 ոսկի եւ երբոր գործը մեծ ըլլայ նէ 100—200
ոսկի է առնելիքը, աղուոր բան չէ՞ տուտու:

—Աղէկ ամա անիկա ալ տօքթօրութեան պէս ա-
ժընցած չըլլայ . . .

Մարտիկ.—Հա՛, չունը պիլէյտին, հիմակ տօքթօրու-
թին, ալոգաթութին, կաղըճութին, գալփաութին,
աշկա պայց կոցէ հարուր հաւը գէմի կ'ըլլէ, ամէնքն ալ
«էս մենք էմ» կ'ըսեն Անանի 10—15 ոսկին ո՛ւր, ան
վախիթ մըն էր քի մարդիկը քիչ էին, ուզէին չուզէին
ուղածին կը տրուէր, հիմակ շատ շատցած ըլլալուն ա-
մէն բան աժանցաւ . . . հա՛ աղէկ միաքս եկաւ սա աէ-
մինքի տօքթօրները վուրիկց էկան Վահան . . .

Վահ.—Հայրիկ աս էց դուրս ելայ նէ բարեկամի մը

հանդիպեցայ, ո՛ւր քաւ նէ, բժշկի, ըմի, հա՛ քաւ այն
ինչ տեղը արծառան մը կայ հոն դնա՛ գիմացա եկողին
հանդիպեցայ բժիշկ մը կայ եղեր ըմի, ես եմ քաւ եւ
միտակը եկանք, միւսները ուսկից եկան խե քս չհասաւ
այս բանին:

—Խեղք չհասնելիք ի՞նչ կայ, հոնտեղը, խոհվէին
մէջը լեցուն հէքիմ է եղեր, լսեր են քի բժիշկ կ'ուղես
կոր ձեզի խօլլամիշ են բլեր ամէնն ալ հոս էն թափեր,
անօթի մարդիկ, ի՞նչ պիտի ըլլայ . . .

Շուշան.—Եյ բարս աղբարիկիս ալօգաթութեան
հրաման չպիտի տաս.

—Ապուքաթ մի՛ . . . Աստուած չընէ:

Կինը.—Եյ ալթրիս մա՛րդ ձգէ՛, կէնճը աղուոր տ-
ղուոր բարս թող վաստիլ տանա ինչ կ'ուղես 15—20
ոսկի է կ'ըսէ էն վարը:

—Անոնք խօսք էն քա՛ կնի՛կ դուն դուրը չես օր
տեսնաու:

—Խոր հետ մէկտեղ հախ ունի՛ս չինքի «եէէն
պիլմէզ տօղրայան պիլիք» ըսեր էն:

Վահ.—Հայրիկ ան չէ՛, ան չէ՛ հաղս ի՞նչ:

—Արհէ՛ստ տղաս արհէ՛ստ . . .

—Ես ատանկ կոշտ բաներու չեմ դիմանիր . . . խեղճ
ու կրակ բաներ են . . .

—Շատ աղէկ տղոս քեզի քանի մը բան հարցնեմ,
նայէ՛, ինծի ալէտի տեղ մի՛ դնէր, հիմակ ուղեմ նէ
քեզի կը կարգայնեմ անանկ խօսպա խապա խօսելուս
մի նայիր, քննէ աղէկ դաղլիւրէն եւ հայերէն գիտեմ
հասկցա՛ք, ինծի ըսէ նայիմ կօշկօկար չըլլայ նէ
ոտնամաններդ ո՞վ պիտի չինէ, գերձա՛ղը չըլլայնէ ո՞ի
քու լաթերդ ուղած ձեւով պիտի կարէ, եթէ ատաղ-
ձագործը չըլլայ ո՞վ դուզ պաճատ պիտի չինէ, սա
էն վարը առնենք բանի տեղ չգրուած լալըմճիները
թէ որ չըլլանքու կոյանոցներդ ո՞վ պիտի մաքրէ . . .

—Այո՛ բայց . . .

—Բայց մայց չիկայ:

Կամ փաստաբան, կամ բժիշկ, կամ ճարտարու-
պետ, կամ խմբագիր, կամ գրագիր պիտի ըլլամ անանկ
գարչելի, զգուազեցիկ, գէշ արհեստներ չեմ կրնար ը-
նել, արդէն անոնց հետեւողներն իսկ ապուշ, տմարդ,
անխելք, անկիրթ մարդիկ են. ես վերը յիշածներէս գուրս
չեմ ելլեր որովհետեւ նորերը՝ նախամեծօր կը համարեն
այդ պաշտօնները . . . (դուրը կը զարնուի Շուշան
կ'երթայ ձեռքըթուղթով մը վերադառնալով).

—Բարս, միլիդէպի իւնիֆօումով ֆօնքսիօնէն մը
տուաւ:

—(Կ'առնէ կը կարդայ) հա՛ աս հինգչարթի դատ ու-
նինք հա՛:

Վահ.—Հայրիկ փաստաբան չե՞ս ուղեր.

—Ես ալ ատ կը մտածէի կոր (դուրը կը զարնուի
եւ մարդ մը ներս կը մտնէ):

Ա.—Բարեւ է՛քհաթի:

—Աստուծա բարին, սանկ նստէ նայինք որուն թա-
րաֆէն կուգաս:

Ա.—(Հիւրամեծարութենէն քաշալերուած) իմացայ

որ դատ մը ունիք եղեր:

Փաստաբանն եմ եթէ պէտք ունիք փաստաբանի, դը-
րացի ենք ուրիշին մի՛ զիմէք:

—Շատ աղէկ բայց . . . (ուրիշ մը կը մտնէ):

Բ.—Մարտիկ էֆֆին տունը հո՞ւ է . . .

—Հրամայե՛ք . . .

Բ.—Փաստաբանի պէտք ունենալը իմացայ, ուստի
հոս գալովս նպատակ ունիմ առաջարկել յիշեալ աղնուա-
փայլ էֆֆին որ իր գործը ինձ յանձնէ անուանաւ վը . . .
(ուրիշ մը մտնէ):

Գ.—Խուլուածի Մարտիկ էֆֆին տունը հո՞ւ է:

—(Մեկուսի) ալ սանա սիր աճ քէօրէք տահա—հը-
րամմերէս:

Գ.—Ասեցի որ ալօքա շէնշէ կ'ընէք, եթէ բարեհա-
ճիք սի վու բլէ, այդ ակովիսը ես կը ստանձնեմ:

—Աֆէրմ գէղեղէի էֆֆին—բան մը կ'ընենք դուն ալ
նստէ:

Գ.—Բարեւ ձեզ էֆֆիներ:

—Աստու պարին Մ. փաստաբանն հրամայեք դուք
ալ հանգիստ ըրէք:

Գ.—Շնորհակալ եմ . . . ի՞նչ ուրիշներ ալ կան որ
դուք ալ ըսիք:

—Ձէ ճանրմ հոգդ մըներ դուն:

Ե.—Աքշամի չիբիֆէր խայր օլտուն, Մարտիկ պէյ
խամիլէ սիրիսի վար ըմըշ, կէշէն այ եօլտա սիր մէշհուլ
շախա թարաֆընտան ճէրօ օլունմուշ քի պու տէֆա
սիր ճէլսինամէ իլէ տավայա չըղըրալքարրնը տալիյէ
խատէմէլէրինտան սիրի վառըթաարլլա անլամըշ օլտը-
ղըմտան, քէնտիմի դաթը ալինիդէ վէթիլ նատալ իթմիլիմ
տիր, վէ պու վէշ իւղըլ սիդէ միւրաճաաթ խուուպ սի-
ղին տէ ըիշանըղը թէմէնի իլլէրիմ:

—Էյ կիտի սիրիլմ տավա վէթիլի զրըղըմպիշ էֆֆին
օթուրունտա կէօրիւշիլիլ . . . ինծի նայէ քա աղջիկ
դուռը գոցէ մէկուն ալ մի բանար:

Շուշան (մօրը).—Մայրիկ սա կէօղլիւթիլին նայէ ի՞նչ
ալ աղուոր է (մեկին):

Մարտիկ աղա.—Աֆ խտէրանիդ էֆֆինը միւստա-
տէնիլլէ սիրաղ տըլարը չըգաճաղըմ (մեկուսի) իւրէյիմ
կէրի կէլիօր սուրաթընըղը կէօրէլէք:

Ե.—Իմնաֆ իւրլա:

Ա.—Քաւ լիցի Մարտիկ աղա:

Բ.—Աս ինչ ըսել է Մարտիկ էֆֆին:

Գ.—Տունը քուկի է:

Գ.—Աղաա էք (Մարտիկ աղա մեկնի անոր ետեւէն
վահան եւ կինը):

Ե.—Էֆֆինը սիդ զաննըմ Մարտիկ էֆֆին աղա-
պառընըղ աճա՞յ բարա չըգար մը:

Գ.—Պարոն, ծանօթ էք անանի չէ՞ բան մը կ'ելլէ
արդեօք:

Գ.—Ձեմ յուսար, դէմքը բան մը չեղար կը
ցուցնէ:

Բ.—Ձէ, չէ, ես հոգեբան ըլլալովս կը հառնամ թէ
Մարտիկ աղան կծծի . . . (Մարտիկ աղա մտնէ եւ չլսե-

լու զարնելով):

Մարտիկ.—Խօսեցէք տեսնենք ինչ կայ չկայ տալու-
գաթուլէեան բիպցան ալ ի՞նչ է . . . (ամէնն ալ իրա-
րու երես կը նային)—Էյ սէօյլէյինիդ պաքալըմ հանկը-
նըղը պոսնա վէթիլ եաքաճաղըմ . . . (ամէնն ալ ասլաճ
իրարու կը հարցնեն. թէ ի՞նչ ես. փաստաբան, փաս-
տաբան փաստաբան, ալօքաթ, տավա վէթիլի եւլն):

Ա.—Ես դիլից եմ գիտես եմ:

Բ.—Հռոմայ իրաւաբանական լիսէին էթիւաներս
քօրիլէ բրաճ եմ:

Գ.—Ինձ նայէ հայ եմ ես ուրիշին տալուդ ինծի
տուր թախըմ մը անհատներու պէս չեմ. հէմալ սլատ-
ուաուր, կ'սեղես նէքէֆիլ կուտամ:

Գ.—Ըսել է մենք անպատիւ ենք հո՞ւ:

Գ.—Ձէ ամա ես պոչիսա եմ . . .

Ե.—Իմէսիօ, պէն մէթթէսի հուգուգիլտէն թահսիլի
լիմ խուուպ նամ ու շէօնրէթ գազանտն հաճի ըիշնալէն
էֆֆին:

Մարտիկ.—Է չիմալք աղնատըք քի պէօյիւք մէք-
թէպտէն չըքընըսընըղ ամա, կէլինիդ պիրիսիլի վէթիլ ի-
տէյիմու 5 մէճիտիլէ վէրէիմ բայ խոին, աղնատըք քի
աճ սընըղ:

Ե.—Էֆֆին. էլիմի էօփէն պէնի վէթիլ թային իթսին:

Գ.—Հիշ չէնէ խըյանէթ քանի մը ճերմակ աւելի
տուր ուրիշը չընեն . . .

Գ.—Ծանօք կարէ լոնտըմէն կը տեսնուինք:

Բ.—Էկուր ինծի տուր տէ, պարեմ փաստաբան մը
ուշնեցիր քի . . .

Ա.—Մարտիկ աղա . . .

Մար.—Էյ սլանա սլաքըն քիմ կէլէճէք:

—Պէն . . . եօք պէն . . .

. . . ետքէն կու-
գամ . . . ճերմակ մը աւելի:

—Մարտիկ աղա' . . . ինծի նայէ . . . լոնտըմէն ըսի
չի մաճնա:

Մարտիկ.—Ալթը մէճիտիլէ վար քիմ կէլիլտէ կէլ-
սին . . .

Բ.—Պէն . . . եօք պէն . . . օլան կէրի չէթէլ . . .

Գ.—Օլան սէնսին քէօփէք . . .

Բ.—Քիմ պէն, սօփայը կէօրիլօրսըն:

Ե.—Հա՛յ, Ալլահ միւսթահաղընը վէրսին պէ տեա-
ղըմա սլաստըն էչէք:

Գ.—Էչէք քիմէ սին էտէփիլի սենի . . .

Փաթ, չաթ, քիւթ,

—Վա՛յ . . . ամա՛ն . . . ճան գուրթարան եօք մը . . .

(Իսկ Մարտիկ աղան որ միտքը դրեր էր դրօսնուլ տսոնց
հետ իրարու հետ կուրի բոնուէնէն գո՛հ մնալով կը ձը-
գեր որ զիրար ծեծեն աղմուկէն վահան, Շուշան եւ,
Բրաք հանրմ ներս կը վաղեն):

Իրաք.—Պանա սլաքըն մուշուլար սլուրասը օխ միշ-
տան տէյիլ . . . վույ էրիու ալկերիդ քեօրնայ լոնդաս
կը կոարէլէ կոր . . . ծօ սիդէ քիմ . . . ճեղի ճեղի դուրս
կորսուեցէք նայիմ . . . ո՛ւյ վրաս ինկան . . . քա մարդ
հիմակ իշխըտար ծան ունիմ նէ կը պօռամ աս ի՞նչ խաղ-
կուլին է . . . ամա՛ն քիթս . . . արուն կուգայ կո՛ր . . .

(Մարտիկ աղա իր օրհնեալ սօխան կ'առնէ եւ բլիշնե-
րուն ինչ դուրսիւն որ բռնեց նոյնը կ'ընէ ասոնց ալ) . . .
առջարը՝ աճ քեօփէքէր . . .

— Էֆէնտի . . . միւսիւ Մարտիկ . . . կէօղլիւկիս ճամբ
կոտրեր է . . . վայ ճէպլիմ եղութըմըն պէ՛ . . .

— Դո՛ւրս, փաթ, չաթ . . .

— Էֆէնտի . . . Մարտիկ աղա վաղը կուգամ . . .
Բրաթ. — Էօղլիներնուդ քէօղը, ծափ ծակ
ծակծկիք քի՛ . . . տունս տեղս ալթիւստ ըրիք, ասանկ
բաները բնուրթիս դէմ է . . . ամա նալլէդ բախտը ա-
սանկ կ'ընէ կոր . . . վո՛ւյ աղջիկ, աղէկ պան մը չե-
ղար . . .

— Էֆէնտի . . . միւսիւ . . . մատմազէ՛լ մատմա-
զէ՛լ . . .

— (Լան պէնիմ ասուգաթըմ վարարը զիւյլարտէ՛ր
կիտին ատլիյէ գարուսնտա պէքէյին քի ճէլլիմին
արքաաընտան կիտէսինիդ, առջարը . . . (դուրս կ'եւ-
լեն աղմուկով իսկ Մարտիկ աղա ներս գալով) — Էյ Վա-
հանիկ տահա տօքթօր ասուգաթ կ'ըլլա՞ս կեր, դուն ալ
Շուշան բօխի կ'ուզե՞ս կոր ամուսնանալու . . .

Վան. — Հայրիկ գէշ են :

Շուշան. — Բարա, դուն ալ ամենքն ալ մէկ են, իս
աղէկը . . .

Մարտիկ. — Օ՛ֆ, օ՛ֆ էս մախտուստան բօխիկ ու-
զեցի քի ծեր առջեւը խոյտառակ ըլլան տէ դուք ալ
չփափաքիք անանկներն տունել կամ անոնց պէս ըլլալ . . .
մեր ատենուան արհեստներուն դուրպան ըլլամ:

Վան. — Ամա՛ն հայրիկ վարժապետը ըսաւ որ հէնէքը
փարայ չեն ըներն ուրիշ հետեւեցէք:

Մարտիկ. — Էօ՛ֆ դուրս ելէք պէ՛ հոգիս բերանս ե-
կաւ քիչ մը հանգչի՛մ . . . դուրս կացէք աէ մէկերնիդ
տօքթօր եղիք մէկերնիդ ալ տօքթօր առէք դո՛ւրս . . .

(Մայրը տղաքները առնելով դուրս կ'ելլայ):

Մարտիկ. — Էյ կիտի հէնէք, էյ . . . վարժապետն
ալ ուրիշէն ըլլալու է . . . (անկողնին վրայ կ'երկնայ):
(Ձգի վարագոյրը)

ՄԱՐԿԻՆՑ ԿԱՆԸՄԻՆ ՄԻՐԱԿԱՐԵԱԼ ՏՂԱՆ

Բրլանթի հանրմին դուռը կը գարնուի :

— Ան վո՛վ է .

— Էս էմ քուրուկ սա տուռըս պոսց .

— Օ՛, հրամմէ՛ Մարգրիտ հանրմ, ա՛ս ի՞նչ հով
փչեց, քա տա ի՞նչ ըսէնք էս եղեր կիտէսքի միսիր փը-
չեր են էրէսդ:

Ա՛խ տուն իմ տէրտա չիյտէս, ինտո՛ր հասկուցունեմ
քեզի քի խանմիլ ըլլաո:

Արէվուդ. համար չարուկս ըսէ, ինծի ալ մէռաքի մէջ
մը ձգեր :

Կեցիր հելէ վեր էլլանք խահվէ մը խմենք աէ հապա
կ'ըսեմ:

Բրլանթի հանրմը իր սիրելի բարեկամու հին սեն-
եակ կ'առաջնորդէ .

Հայտէ՛ օտքըդ պաղնեմ, սա խահվէիդ ճէղվէն քէ.

— Բէք աղէկ հիմա, մէկտեղ երկու խահվէ կը խը-
մենք:

Սուրճը կ'եփի եւ կը խմեն:

— Էյ ի՛նչ է քա Մարգրիտ զուրցէ նայիմ,

Արէվուդ. համար ըլլայ, էրկու զաւկիդ արեւուն լա-
խըրարս քովդ մնայ, էրկանըս պան մը ճըռթլաթմիլ չը-
նես հա՛, եանի տունը ալթիւսթ կ'ընէ .

— Բա՛ վույ, վայ մեղքիս, ինծի պիշիմ մը ջալիւէ չա-
նախ կիկիներէ՞նք կիտցար. էյ չիտակը աստանկ կիտա-
լուդ բէք կիւճէնմիլ էղայ. ամա նէ իսէ ըսէ նայիմ էս
պան մը չեմ ըսեր էրկանդ:

— Ճանըմ քուրուկ, սա մեր ետեւի տունի փօստալը
մանչս կուլիսէ կը հանէկոր, գիշեր ցորեկ էտեւէն տու-
ջեւէն է, կերեւաքի կը սիրէ կոր մանչս, զաթնալ ա-
նանկ է:

— Էյ ի՛նչ կ'ըլլայ սիրելով քա՛ գուն ալ խենթ էս,
էս ալ կիտեմ քի տա խըսար տող էլէր էսնէ խըյախ
պան մը կայ, տա է նէ հիչ:

Էյ կեցիր քա քուրուկ մանչս ալ աղջիկը կը սիրէ՞կոր.

— Հապա, նէ հոց կուտէ նէ ճուր կը խմէ, նէ ալ
չէնքով ճորհքով գիշերները կը քնանայ, ճանըմ խենթի
պէս պան մըն է էղեր, էրթալալտէրին օսկորին կը բախի
կոր Աստուած սապըր տայ ինծի եանի՛ չը խենթենամնէ
պան մը չէ:

— Օ՛ֆ ճանրմ, տուն բէք պօշ կրնիկ էս, աստանկ
պաներով բէք թաստիք չըլլուիր, աշկովդ պան մը տե-
սա՞ր եսխօտ իրարու մէքթուս ֆիլան կ'առնեն կու-
տա՞ն կոր:

— Հապա՛, քա նայէ սա ի՛նչ կ'ըսէ. հէմ մէթթուս
կայ, հէմ տէմ գիտայ գիշերները լամպային առջեւ ան.
մաթուֆ փօստալը անդիէն, մերինն ալ ասպիլէն, էյ
ալթըլս տեսնալիք պան է, պիշիմ պիշիմ ֆիտտանաքի-
սու :

Բէք աղէկ հիչ մէթթուսներէն մէկը ծառքըդ չան-
ցալ՞:

Մինակ մէկ հատ մը ծառքըս անցաւ, ան ալ նայէ
նառը էղաւ գիշեր մը ուսուլով մը տղուս պառկած օ-
տան մոտայ չորս թարաֆը առքըս տնկեցի պան մը
չկրցի կըանալու, սօզրա ալլաալէմ թախտապէթին կ'օքսը
կը կճէր կոր, քերած վախիթը նայիմ քի ճերմակ թուզթ
մը կայ կ'օքսին վրայ, առնեմ նայիմ քի մէջի գին ալ
կրուած է. նանկէթ ըլլաքի էս ալ կարդալ չիյտեմ, որի՞
կարդացնեմ. հարը կարդալ կիտէ ամա չուզեցի քի ի-
մանայ, բէք խըսը է, աստանկ քէքաղէ պաներէն խօշ-
լանմիլ չըլլար: Սօզրա քովի տրապինին տղուն եալվար-
միլ էղայ, նէ իսէ Աստուած կէնճ արեւը պահէ, տիւշ-
մանիս զաւակը սնոր պէս ըլլայ, բէքթամ, բէք խեւքը
կըլօիլը զաւակ է, պօյը սիրեմ:

— Բա՛ ճանըմ, հիմա ատոր նապը մանչ ըլլալը թա-
րիֆ ըրէ չըսիք քեզի, սա մէթթուսին մէջը սըվոնք
ի՛նչ պիշիմ պաներ կը կրեն կոր, ան հասկընանք քի, ի՛նչ
էնէ չարէն կըանանք:

— Հա՛ աղէկ ըսիր, խեւքըս տաղըմիլ էղած է տէ
բէք ինքըզինքս թօր չեմ կրնար կորընել, աֆ կ'ընես

Բրլանթիցա, վա՛յ աղջիկ դուն ալ չըլլասնէ հալըս ետ-
ման է, խափայիս բէք տէնի կընի՛ մըն ետ, արեւըդ սիրեմ:
Վա՛յ սիրտդ հատնի կընիք: Ճանը՛մ սա մէթթուպին
մէջի կրուածին ինչ ըլլալը ինչո՞ւ չես ըսեր: Հիմա սա
պէտք է մեղի:

—Ա՛խ պերանըս վրայ շերթար կոր քի ըսեմ, ա-
ման սընըրիս տըպաւ, ինծի քիչ մը իլթոնաթիս չընէ:

—Վա՛յ նանէթ չըլլաս տըպա քի սա ծուները մօրդ
թէփէին երրորդմի պէս ետդորմիլ կ'ընես կոր:

Քա՛ չէքերին խաթին վաւ է, հա՛, հիմաի ալ սա-
նակը խայիպ ըրի՛, վա՛յ Աստուծոյ աշքին մեռնիմ, ինծի
ալ սանկ ուրախ ֆըլլաիս մէկը չի գար ետ՛, վաւ տեղ
տէրտլի պէլալը մէկը կայնէ ան կուգայ, կուտը տէսնայ է-
րեադ չէքերի պէս քի դօր կը հալիս, էյ նէ խէ հէլ է-
ղաւ, աւ քուրուկ խըմէ քի սիրտըդ պալընի:

—Վա՛յ ասորիս, կիտես քի սիրտս քիչ մը ֆէրսա-
ցաւ:

—Աղէկցար իշալլահ:

—Հա խեղքս կըլօրս էկաւ:

—Էյ ըսէ նայիք մէթթուպին մէջը ինչ կըրեր էն:

—Հսեմ տէ նայէ, մէթթուպին մէջը շատ պաներ
կըրուած էր սմա ինծի տղչելիք սա ըսա՛ է: «Իմն ա-
ղուար սիրականս, տուն նապը քի նամակիդ մէջը քեզի
էյէր չառնեմ նէ պիտի մեռնիմ կրե՛, էիք, էս ալ թըպ-
խըսըն եանի ինծի չառնես նէ ինքզինքս հո՛ր ծովը պիտի
նետեմ» տէի սա փօստալը ատանի կըրեր էր:

—Էյ բէք աղէկ, հիմա միտիլդ ինչ է, ինչ ըսել
կ'ուզես կոր:

—Ի՞նչ ըսել պիտի ուզեմ: քեզի հետ սա փօստալին
տունը էրթանք, ալուր մը քէրալէ ընենք: քի վաղ
ասնի սա սէփտայէն:

—Քա՛ տուն բէք աճայիլ կընիկ էս էղեր ա՛, քե-
փալէ ընելով հիչ վաղ կասնին անոնք, մէյմը չորպան է-
փեր էն ալթըն, ատանի պաները վըլ կուգայ անոնց,
սօղրա քէփալէն տուն կ'ըլլաս, հա՛ կեցիր միտքս պան
մը էկաւ, քուկին թէլալըդ ինչ է քանիքի ասոնք իրար
կը սիրեն կոր: էկուր սըվինք իրար տանենք:

—Խենթէ՛ս ինչէ՛ս, իմ մանչս վաւ ան վաւ:

—Ինչո՞ւ համար, ինչ կայ քի:

—Քա՛ մանչս տահա քսանը նոր կոխեց, սա բօս-
տալըն ալ էրտուն էրաւնը հինգ տարու կայ, թամուած
սուււթալըն մէկը: զէհէր լոյըն կը տեսնամ տղուս:

—Հըմ. . . պան մը պիտի ըսէի քի, տէյ լեղուիս
ծարը էկաւ: հայտէ կենէ կըլլեմ:

—Աստուածըդ սիրեսնէ զուրցէ, ինծի մէրաքի մէջ
մը ձգեր:

—Հիմաի մենք իրար կ'իտենք ետ՛, տա աղջիկը՝ տը-
ղէդ մենծ է տէի տանել չես ուզեր կոր: վա՛յ արեւուդ
կիլտանամ տուն տանըջորս տարու էիք ամա քառ-
սուն տարու մարդը կուլիսէ հանեցի՛ր: հաբըլը ատիւ
կարգուեցար հետը՝ քուկին հարըս մարըս ալ շատ ու-
ղեցին քի սա խօսաման մարդուն քեզի չի տան տէի ամա
չեղաւ, սիրահարուեր էի: նաֆիլէ պօշ լախըրտըներ

մըներ մենծ պզտիկ մը նայիր կարգէ պըլօրէ թուան տէր
էլիր:

Հէմա ինծի նայէ քի պան մը ըսեմ: «Էօղ էվլտա
ասընը չէքեր» աս ըսածը ինչ ըսել էնէ տուն կը հասկնաս:
23 Մարտ 99

ՆՇԱՆ ՁԵՑՄԻԼԷՔՃԱՆ

«ԾԱՂԻԿ»Ի ՀՅՈՒՄՈՐԻՍՏԵՐԸ

ԵԿԻԻՏԱՐ, 25 մարտ. — Հոս անցեալ շաբաթ իրի-
կուն Ծաղիկը մէկ մէկու ձեռքէ խլեցին: Նոյն թերթին մէջ
Մեծ Պահքի հարսնիքին տաթիւ գրուածին ի պոռոտսնա՛-
ստիս պէս կծու յօդուածի մը պատըասութիւնը մեծ
փութով յառաջ կը սալուի: Ծաղիկը կարգացողներուն
աչըը լոյս:

ՄԱՐԻՐԻՔԷՅՅ, 24 մարտ. — Պէօլլաքաթէն յատկա-
պէս խոշոր ձախաւել (չալըսիւրիւրկէս) մը ապսպրուե-
ցաւ: դարոցը վերէն վար պիտի մաքրուի:

ԳՈՒՄ-ԳԱՐՈՒԻ ԴՈՒՄ, 24 մարտ. — Թաղական Խոր-
հօւրդի անդամները մէկ մէկու հետ սրբողած են: զըպ-
րոցը երեսի վրայ մնացած է: վարժապետը Խաճէ մը ա-
ռած տղաքներուն զարնելու ժամանակ, ինքզինքը դօվող
եւ ջուրը շատ խմող թագականին գլխուն եկաւ, ձակա-
տին երկու կողմը սեւ նշաններ եղան:

Ռ. ՀԻՍԱՐ, 24 մարտ. — Պատրիարքարանի կողմէ
զրկուած քահանան իր քննութիւնը աւարտելով տեղե-
կագիրը դրից, տեղւոյն քահանային հեռացումը անհրա-
ժեշտ դատուած է:

ԲԵՐԱ, 24 Մարտ. — Թաղական Խորհուրդը պիտի
հրաժարէր, բայց չպիտի հրաժարի քահանային խնդրը
պիտի վերջանար: բայց չպիտի վերջանայ: Շիշլիի գե-
րեզմանատան Յանձնածոլովին տուժարները պիտի տըր-
ուէր բայց չպիտի տրուի:

ԽԱՄԻԻԻԿ, 25 մարտ. — Աղգ. վարժարանին աշա-
կերտուհիները անդդիւրէնը կ'ըլլային: հիմայ գերմանե-
րէնը հաթիֆ պէլէի ընելու վրայ են:

ԷՕՏԵՄԻՇ, մարտ 24. — Պոլսէն բերուած վարժա-
պետը՝ ընտանիքը հոս փոխադրելու համար դրամ ա-
ռաւ եւ ա՛լ չերեցաւ:

Մ. Գալէնտէրի հեղինակած «Եւա» Ա. եւ
հատորներն, «Տարրական
Ձեւագիրութիւն»ը «Չափատետր»ըն, ինչպէս նաեւ Ձե-
ւագիրութեան վերաբերող ամէն տեսակ պիտոյքներ կը
ծախուին, Թարագճըլար փողոց թիւ 49 Հիւսարանը, ուր
մասնաւոր դաստիարակութիւն եւս կ'ընէ փախաքողաց:

Ն Ա Մ Ա Ր Ն Ե Ր

Կին մը կետրոջը բացակայութենէն օգուտ քաղելով, կերակուրէն մաս մը կ'ուտէ եւ իր պզտիկ տղուն կը պատուիրէ որ մեծ մամային չիմացնէ :

Երբ կեսուրը կուգայ պզտիկն անոր առջեւը վառելով ,

—Անի պիտի չըսեմ մամա՛, կ'ըսէ խաբուսիկ ձեռով մը :

—Ի՞նչը օղո՛ւ, կը հարցնէ ծեր կինը մանկան խօսքերէն հետաքրքրուելով :

—Մայրիկիս քօջա ուտելը պիտի չըսեմ, կը պատասխանէ պզտիկը :

* * *

Աշխարհագրութեան դասարանի մը մէջ.
—Տղա՛ս, մարդկային ցեղը քանի՞ է, կը հարցնէ ուսուցիչ մը աշակերտներէն մէկուն :

—Հինգ կը պատասխանէ աղան :

—Համբէ տեսնենք :

—Առաջին, օրը մինչեւ իրիկուն ոտքը ոտքին վրայ դնելով քէֆ ընող հարուստները : Երկրորդ, ուրիշին ձեռքի հացը խլելու աշխատող մեծատունները : Երրորդ, օրը մինչեւ իրիկուն աշխատելով տան ապրուստը ձարողները : Չորրորդ, օրական հացի կարօտ աղքատները : Հինգերորդ, սուտ աղքատ ձեւանալով՝ հաց մուրացողները : Մեծ հայրս այսպէս կը դասաւորէր :

* * *

Գործաւոր մը իր տիրոջմէն կը խնդրէ որ ունեցած պահանջը վճարէ, սակայն տէրը :

—Ի՞նչ պիտի ընես դուն տտակը կ'ըսէ, հիմա տամ, կ'երթաս կը Խաբճե՛ս, թող քովս մնայ որ թէ չառնայ եւ թէ ինձ օգուտ մը ըլլայ :

* * *

Հարուստ կին մը կը գանդաւոր թէ բոլոր պահած պտուղները կը փտտին :

—Մեր տունը բերէք, կը պատասխանէ աղքատ բայց բազմանդամ ընտանիքի մը կինը, մեր տղաքները չեն փտտեցներ :

* * *

Դեղարանին մէջ :
Շատախօս կինը.—Տօթթէօռ էֆէնտի, քանի մը օրէ ի վեր լեզուս կը ցաւի, դարման մը չէ՞ք ընել :

Տօթթ.—Տիկին այդ ցաւին դարմանը չատ դիւրին է, թէեւ ձեզի համար խիստ դժուար, բայց հարկ է գործադրել : Հանգիստ ձգեցէք ձեր լեզուն :

* * *

Տղան.—Եթէ հագուստներու բռնիկ ի՞նչ ընելու եմ : Բանդէտ.—Մնա՛ւր մը կաղ վրադ լեցնելու ես որ մարի :

* * *

—Աղէկ է լեռները ապրիլ, քան կռուսէր եւ բարկացող այրերուն հետ, կը խրատէր մայր մը իր որդին :

—Մայրի՛կ սա Մարիձայ տուտուն ի՞նչպէս կ'ապրի իր էրկանը հետ, կը յարէ աղան :

* * *

Երեկոյ մը Մարկոս աղան հիւր մը հացի կը հրաւիրէ : Հիւրը երկար տեսն սենեկին մէջ կ'սպասէ, բայց հաց բերող չըլլար. վերջապէս համբերութիւնը կը հատնի եւ ընտանիքի անդամներուն բացակայութենէն օգուտ քաղելով փոքրիկ Վահրամը քովը կը կանչէ ու,

—Հացերնիդ կերա՞ք, կը հարցնէ ցած ծայնով մը :

—Երբ որ դուն մեկնիս այն տանն պիտի ուտենք ըսաւ մայրիկս, կը պատասխանէ Վահրամ :

* * *

Իրիկուն մըն ալ Մտեփան աղան հիւր ունէր, որ այդ օրը ճամբորդութիւն ըրած ըլլալով, անօթութենէ կը մարմնէր : Խեղճն ի զո՛ւր երկար սպասելէ վերջը, տեսնելով որ կերակուրի խօսքն անգամ չ'իյայ :

—Երբ հացերնիս ուտենք, ո՞ւր պիտի պառկինք, կը յարէ բռնադատուած շեշտով մը :

—Մենք հացերնիս կերանք, եթէ պիտի պառկիս հոս է անկողինդ, կը պատասխանէ տանտիրուհին :

* * *

—Նայէ՛ ինչ աւափրանկա մարդ է սա մեր դրացինը, կ'ըսէր անցեալ օր կին մը իր ամուսնայն, միշտ իր կինը մէկտեղ կը պտտցնէ :

— ա՛յ, չաղքն հա՛յ, կը պատասխանէ ամուսինը, պարտատէրները իրեն չ'օտեցնելու համար, կինը մէկտեղ դուրս կը հանէ :

Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն

Կրօնական ժողովը իր երեքշաբթի օրուան նիստին մէջ հետեւեալ որոշումները տուաւ :

—Նկատելով որ Գանտիլլիի եկեղեցին շատ յարմարութիւն ունի յանցաւոր եկեղեցականները հիւրընկալելու, որոշեց Պալատու քարտիչ Տ. Յուսիկ վարդապետը և Մայր եկեղեցւոյ քահանաներէն Պաղապեան Տ. Գեորգը հոն ղրկել ի հոգեւոր միթարութիւն Գանտիլլիցի ազգայնոց :

—Նկատելով որ Պօթուշանի Տ. Աթանաս քահանան, միտք չունի իր անուղղայ ընթացքը ուղղելու, որոշեց անոր կարգը բռնել խալքախը առնել և տեղեկագրել Ռումանիոյ կառավարութեան թէ ասկէ վերջը Տ. Աթանաս անունը՝ միւսիւ Աթանասի կամ Աթանաս աղայի փոխուած է :

—Նկատելով որ Շումրայի Տ. Խորէն քահանային հարցումը՝ «Թէ՛տեղոյն Տ. Յովակիմ քահանան կրնա՞յ քահանայադործել, քանի որ անոր երէց-կինը անբարոյական ընթացքի մէջ գտնուած է», կրնայ Տ. Յովակիմի գրպանին վրասել, որոշեց փութով պատասխանել թէ հէ՛ր օյունը ֆէնի պանաղրնսան ասաւլար :

—Նկատելով որ Մերսինի դպրոցին տեսուչ Հրանտ սարկաւազ՝ վարդապետ ձեռնադրուելու համար ստիպուած է տարւոյն մէջ իր պաշտօնը թողուլ և Սիւ երթալ, նոյն տեղի թաղ. Խորհուրդին խնդրանայ համաձայն որոշեց մինչև դպրոցական տարեշրջանի վերջը յետաձգել ձեռնադրութիւնը :

—Նկատելով որ Սգերդի նախորդ առաջն. տեղապահ Տ. Թէոդորոս վարդապետ, գիշերը Սըղերդէն ելած՝ ցորեկը Մարզուման հասած, իրիկունը Պոլիս եկած և առաւօտուն Պատրիարքարան մտած ըլլալով յոգնած վիճակի մէջ է, որոշեց այս անգամ անորբերանայի բացառութիւնները միայն լսել :

Նկատելով որ Կեսարիոյ առաջնորդ Տ. Տըրգատ Մ. Վ. Պալեան դժգոհ մնացած է Աթաբեքան Տ. Գարեգին վարդապետի և Կամսարական Յարութիւն սարկաւազի անվայել ընթացքէն և ուղած է այդ փորձանքները Մանկըլլիսի վանքը ղրկել, որոշեց ղրկել Կեսարիոյ Առաջնորդին մինչև ցնոր տնօրինութիւն, խաբէր համար այդ փորձանքները պարտիկ Կեսարիոյ մէջ :

Բէրայի թաղ. Խորհուրդը իր բանը գործը ձգած Շիշլիի գերեզմանատան մատակարարութիւնը՝ իր հսկողութեան տակ առնելու միջոցները կը խորհիւ Բայց արի՛ տե՛ս որ թաղ. Խորհուրդը առելու մարմին մըն ալ չմնաց, մէկ կողմէ անգամները կը հրաժարին, միւս կողմէ մնացած անգամներն ալ եկեղեցիին ու դպրոցին հողը մէկ կողմ ձգած Շիշլիի գործը գլուխ հանելու առիթը ներկայացած կը համարին, քանի որ իրենց գէմ չունին այլ ևս Մէրեէմգուլին :

Կը սխալիք սակայն, մեծապատիւ էֆէնտիններ, Մերեէմգուլին գնա՛ց, բայց Ս. Պատրիարք Հայրը կայ ու կը մնայ, որ անկէ շատ աւելի հաստատամտութեամբ Շիշլիի գերեզմանատան գործը իր ուշադրութեան առարկայ ըրած է սկիզբէն ի վեր :

Խապարը Ծողիկէն առէք, Մերեէմգուլին դադարաւրդ պիտի իրագործուի, լմնցած որոշում մըն է այն, գերեզմանատան դուռը ա՛լ վերանէի քահապետէրէ ըլլալէ պիտի դադարի, չնորհ.քով դուռ պիտի չինուի, դուռ, կը հասկնա՞ք. դուք մի՛ խառնուիք. դուք ձեր եկեղեցին ու դպրոցը մը առածեցէ՛ք :

—Այս միջոցիս շատ կը խօսուի Ֆիլիպէի շընորհունակ Վեհունի Տ. Արսէն վարդապետին վերայ. ա՛մմա փորձանք է եղեր ատ վարդապետը. գնա՛ կ'ըսեն, չեթար. կիցի՛ր կ'ըսեն, չկենար. եկեղեցի մտի՛ր կ'ըսեն, չմանար, եկեղեցիէն դուրս ելի՛ր

կ'ըսեն, չելար. ֆիլիպէցիներն ալ շաւրմի՞ծ ըրեր մնացեր են։ Եւ զարմանալին ո՞րն է գիտէք, անցեալները լրագիրները՝ այդ վարդապետին համար՝ փոխանակ Շումլայի, սխալմամբ Իսիմիա ղրկել ուրոշուած է գրեր էին. Իսիմիայի ազգայիները այս լուրը իմանալնուն պէս, հետեւեալ լակոնական հեռագիրը ուղղեր են Պատրիարքարան «այլ փրկեա՛ զմեզ ի փորձութենէ Արսէն վարդապետի»։ Եւ ալ աւելի զարմանալին ալ, Վեհունի վարդապետ ամենայն պաշարիւնութեամբ գրութեամբ մը խընդրեր է Պատրիարքարանէ որ զինքը եգիպտոս պաշտօնի մը կոչեն :

—Գոհութեամբ կ'իմանանք թէ Բ. Կարգի Օսմանիյէ պատուանշան շնորհուեր է արաւքին դործող նախարարութեան հաշուակալութեան գիւտնի պետ Վսեմ. Խաչիկ էֆ. Փափաղեանի Մեր շնորհաւորութիւնները կայս. այս բարձր գնահատման համար :

—Իզմիրի Առաջնորդ Տ. Մելքիսեդեկ եպիսկոպոս Մուրատեան նախընթաց օր Մէսսաթըղի Սէնէկալ չոգենաւով մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս իր պաշտօնատեղին երթալու համար Տ. Հմայեակ Դիմաքսեան, Տ. Դէորդ Երէցեան Սըրապանները, բազմաթիւ վարդապետներ, քահանաներ և ծանօթ ազգայիներ չոգենաւ դայլին ողջերթ մաղթելու ն. Սըբաշնութեան :

Ս. Պատրիարք Հայրը Տ. Մելքիսեդեկ Սըրապանի մայրաքաղաքէս մեկնումը նոյն օրն իսկ հեռագրաւ ծանոյց Իզմիրի գաւառային Վարչութեան :

Ա Ձ Դ

Ծաղիկ ձեռքէ կը ծախուի նաև Պահճէ Գարու ջրավաճառ Ստեփան աղա Օտապաշեանի խանութը :

ԴՐՊԱՆԻ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ ՕՐԱՅՈՅՑ 1899 Ի

Հեղինակութիւն Զարեհ Թորոսեան ԷՃԵՆՏԻԻ

Կը գտնուի Ղալաթիա, Վրոյր և Ընկ. Թղթաւաճառանոցը և Պոլիս Հայ դատաւանները։ Միակ կեդրոնատեղին Զ. Թորոսեան դատուն, Պոլիս Վալիտէ Խան, Գիներն են, Դահեկան 2½, 5 7½, 12½ և 20 ըստ տեսակի։ Շատ գնողներու մեծ զեղչ։ Նամակադրոշմ զրկողը Ծաղիկի Տնօրէնութիւնէն կրնայ ստանալ մէկ օրինակ։ Նախորդ տարուանները 1 դահեկան։ Հատին բօսթի ծախքը 20 փարայ է։

ԳՐԹՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Գ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Բոլորովին քաղաքական և կրթական

ճոխացած

Յանձնարարուած Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Ուսումն.

Խորհուրդէն և վաւերացած Կ. Պոլսոյ

Առևտրական Մեքենայէն

Ի Ն. ՏԻԻ ԶԷՆ ԺԱՆԷ

600 մեծագործ կրթական և քաղաքական ամենա-
ծը կը պարունակէ վաճառականութեան վերաբերեալ ամէն
կարեւոր գիտելիքները և օրէնքները. վիճաբանական և ազա-
դիքի փոխանակազրկի. ի վեր և ամենակի իրական օրինակ-
ներ, տոմարակալութիւնը. կրթնատոմարը ընդարձակօրէն
բացատրուած. գլխաւոր ազգաց գրամները, կշիռները,
չափերը, գամպիօի շերտերը, զրոյմատուրքերը, և այլն,
և այլն: Պիտանի և օգտակար՝ դպրոցներու, տեւտրա-
կան ասպարէզին պատրաստողներուն, և յոյն իսկ դոք-
թի մարդոց համար: Գին կազմեալ օրինակին 23 դրուշ:

Ի Ք Ի Թ Ա Պ Լ

[ՄԻԱՅԵԱԼ ՆԱՀԱՆԴԱՅ]

ԱՇԽԱՐՀԻՍ ԷՆ ՀԶՕՐ

Կենաց Աստուծոյ պատկան Բնկ.

ԵՐԱՇԽԱՆՈՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐՄԱԳԻՈՒԹԻՒՆ Է

1 Միլիառ 227 միլիոն Քրանց

ՆԵՐԿԱՅԱՅՈՒՅԻՉ Կ. ՊՕԼՍՈՅ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

ԳՐԱՏՈՒՆ Զ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Չագմագներլար, Վալիսէ խան

Բազիրը Անգլ.-Հայ. Վ. Յ. Յակոբեան, գին քաղ-
դոնէ 54, ընտիր լաթիկով. 80, ընտիր թղթով 108 : Գա-
ւառական կարօտ դպրոցաց զեղչ 30 % :

Բազիրը Հայ-Գաղղ. Ն. Տէմիրճիպաշեան, գրքին
ետեւը յատուկ անուանց բազիրքերով. գին քաղդոնէ 15,
լաթակաղմ 17½ : Կարօտ դպրոցաց 30 % զեղչ:

Պէտք ունեցողներն ուղղակի գրատուն գիմել պարտին:

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԻՅԵՐ

Բաց ի հայ և հայատառ Տաճկերէն բազմաթիւ վէ-
պերէ, գրատան մէջ կը գտնուին Հիւլիոյի, Զօլայի, և
այլ բազմաթիւ երեւելի հեղինակաց գրքերը, հանդէսներ,
տոմէն տեսակ զատագրքեր, մանկավարժական պատկերա-
դարձ գրքեր: Ուսուցիչք, ուսուցչուհիք, գրասէրք կը
հրաւիրուին այցել և օգտուիլ առիթէն:

Թէ վաճառելի և թէ վարձու գրոց պայմանք մատ-
չելի են ամէն քսակի:

Գրատունը բաց է ամէն օր, և պատրաստ ամէն
տեսակ յանձնարարութիւն կատարելու, եթէ փոխարժէքը
կանխիկ է :

[Հաստատեալ յամին 1852]
ՏՔՐ. Ս. ԽԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱՐՈՅԺ

Թ/ի 396, Մեծ - Փողոց Բերա

(Եանիլի Գարեջրատան վրայի յարկը - ճիշդ Զըճուգ-
ճեանց դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենա-
ստատիկ ցուած ակոսներն մէկ անգամէն կը լեցուին .
ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայ-
մանաւ :

Նորահար կզանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և զի-
մացկուն տրեւտական ակոսներ կը պատրաստեն, յար
և նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն ըստ տա-
րիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն և
բաշխաւորեալ:

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելագէտ կրթութիւն,
ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու, և ամենակատարե-
լագործեալ աքջաներու միջոցաւ առանց ցաւի ատամ-
նաւանդութիւն:

Յ. Գ. Զմեւները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր),
ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս զիշեր) հիւանդ
կ'ընդունին Բերայի գործատեղին :

Ա. Զ. Դ.

Այս անգամ կը վաճառուին
մեծ ու փոքր քանակութեամբ
Ազգ. Հիւանդանոցի լեպչա-
կան մաքրուող դերձաններն
հնարիչ Մեարդպոլիչի գրա-
տենեակին որ է Կ. Պոլիս Սուլ-
թան Համամ Իզմիրլի-՝ զըւ-
թան թիւ 10:

Այս առթիւ կը խնդրուի
Արգոյ հաստատութեանէն որ

փութան փորձել այս դերձաններն: Փորձառու և մաս-
նագէտ անձինք հաստատած են առաւելութիւնը հրա-
պարակի վրայ գտնուած առաջնակարգ դերձաններէն:

Փորձեցէք և անմիջապէս պիտի տեսնէք առաւե-
լութիւնը:

Եւ միանգամայն օգնած պիտի ըլլաք Ս. Փրկչի
Ազգ. Իւանդանոցի հարկւրաւոր խեղճ և անկար պա-
տրասարելոց:

Բաժանորդագրութիւն [կանխիկ]

Պոլիս և Գաւառներ Տրկն. 50, Վեցմա 25, Եռմա 15 դշ.
Օտար երկիրներ » 12, » 6, » 3 Ֆր
Դրամի անկ ըստ թանկութեան ալ կ'ընդունուի Գաւառներէն:
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ է:

ԾԱՂԻԿԻ ԽՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ և Վարչութեան վերա-
բերեալ ամէն գրութիւնք պէտք է ուղղուին Առ

ՄՍՐՏԻՐՈՍ ՏԷՕՐՄԷՃԵԱՆ

ՏՆՕՐԷՆ ԾԱՂԻԿ ԽՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ղալաթիա, Նորատունկեան խան:

Արտօնատէր Ա. ՍԱՐԱՅԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Կ. ՊԻՊԷՐԵԱՆ

Զիւմպիլի խան միջնոյարկ Թիւ 18